

minoma pravičnost -i ž in pravica -e ž ne le sintaktično nedvoumno, temveč tudi pomensko trdno manifestiral, da ne gre za dostojnost, die Schicklichkeit, modestia, marveč za aequitas. S pridevnikoma *spodoben -bna -o* in *pravičen -čna -o* določeni samostalniki s področja pravnega prava, kakor so na primer postopek, sodba in kazen, bi bili s tem v celoti determinirani. Aequa sententia namreč ni ne primerna sodba (izraz pove, da je prikladna, angemessen, commoda), niti pravšna (izraz pove, da je pravilna, richtig, vera), najmanj pa bi se smelo reči, da je prilična ali pristojna (izraz bi povedal, da je spodobna, schicklich, modesta). Vsi ti in še drugi posebni prilastki so izrazoslovju potrebni zaradi determinacij, ki so v njih dobesedno izražene, a so daleč od pojma aequus. Če bi v takih zvezah rabili le splošni prilastek blagopraven -vna -o, bi pač zagrešili nepotrebno kopičenje besed iste besedne osnove in povrh še oslabili ugodno antitetičnost, ki je tako zajeta v pridevniku *spodoben -bna -o*.

France Goršič

O LJUDSKIH IZPOSOJENKAH

Članku A. Bajca v JiS (II 28ss) bi rad dodal nekaj opomb in pojasnil:

mežnar (29, 30) ni iz lat. mansionarius, temveč iz starovisokonem. obrušene in preglashene oblike mesinari, mesinare, mesinar, mesnere, kar dokazuje tudi sloven. substitucija ž za stvn. s < ide. s, ki se je intervokavno in v vzglasju pred samoglasnikom ali zvenečim soglasnikom izgovarjal kot zveneči z. Omeniti je, da beseda v Savinjski dolini (Braslovče) nima pejorativnega pomena. V moji mladosti je bil poklic mežnarja zelo upoštevan, braslovški mežnar je bil hkrati tudi še organist. (Ad mesinari gl. Steinmeyer-Sievers, Die althochdt. Glossen III, 133).

škof ni iz grš. episkopos > esl. jepiskupъ, č. biskup in ne iz stvnem. (JiS I 175), marveč iz staroroman. *piskopu, kar da stvn. biscop (sc = šk), obrušeno po sloven. škof (Kluge-Götze, Etymol. Wb. s. v.).

šent verjetno ni iz lat. sanct-, temveč iz poznostvn. preglashene oblike senti, sente (Steinmeyer-Sievers l. c. [kratica AHG], III, 559, 38).

želar ni iz nem. Siedler, ker se ta s ne izgovarja več palatalno. Pleteršnik prevaja *želar* z »Inwohner, Häusler, Keischler« in dostavlja avstr.-nem. söller, sölner. Gre za stvn., verjetneje pa za srednjevnem. seldenari, seldener (kakuminalni š se je izgovarjal do 14. stoletja) »Bewohner, Besitzer einer selde, Häusler, Mietsmann, Tagelöhner« (Lexer, Mittelhdt. Wb. s. v.). Glasovno gre za enako sinkopo zloga kakor v srvn. soldenier > slov. *žolnir*. Izpad soglasnika *n* mi ni jasen. Morda pa gre za slov. izpeljanko iz selde »Wohnung, Haus, Bauernhaus, Hütte sowie der dazugehörige Grund und Boden« (Lexer).

šápelj je prevzeto iz stare franc. posredno preko srvn. schápel »Kranz von Laub, Blumen (natürlichen oder künstlichen) als Kopfschmuck« (Lexer).

facanetelj je verjetneje iz bav.-alemanske disimilirane oblike fazzenettle (Behagel, Deutsche Sprache 368), ne pa iz ital. fazzoletto.

antla je zares popolnoma nepotrebna, vendar je izposojenka stara 800 do 900 let, prim. stvn. handtwehela > hántilla, hántela ipd. (AHG III, 149). Namesto »brisača« sem slišal tudi »ročnik«.

Bajčev članek, poln spodbud, nima namena, da bi navajal izposojenke izčrpno. Moje opombe pa hočejo samo znova opozoriti na važnost študija izposojenk in na to, kako potreben nam je slovar ljudskih izposojenk.

Dušan Ludvik

PALATALNA LJ IN NJ

Stanislav Škrabec je v spisu »O glasu in naglasu našega jezika v izreki in pisavi« 1870 učil, da sta lj in nj enotna glasova. Tudi A. Breznik je v prvi izdaji svoje slovnice učil: Topljeni ali mehki lj je po svoji izreki enoten, ne dvojen glas. Podobno je poudaril o topljenem nj in isto ponovil v nadaljnjih izdajah svoje slovnice.

Leta 1935 je izšel Breznik-Ramovšev Pravopis, ki določa: Glasovni skupini lj in nj govorimo razločno v obeh sestavnih delih, le na koncu zloga (besede) se drugi del (glas i, zapisani j) ne izgovarja, zato pa je prvi del (l, n) mehak jasen glas.

Po Ruplovem Pravorečju iz leta 1946 se lj in nj izgovarjata pred samoglasniki v obeh sestavnih delih. Zato je v zborni izreki določen izgovor l + j, n + j oziroma l, n z intenzivno artikulacijo, ki stori, da postaneta l in n mečja (str. 46).